

Ny produktsäkerhetslag

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2003/04:121 Ny produktsäkerhetslag jämte fyra motioner som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen lägger regeringen fram förslag till en ny produktsäkerhetslag, som skall ersätta 1988 års produktsäkerhetslag. Härutöver föreslås ändringar i annan lagstiftning som har samband med regleringen av den allmänna produktsäkerheten. Syftet med lagförslagen är att i svensk rätt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet. Produktsäkerhetslagen är avsedd att fylla ut och komplettera speciallagstiftningen på produktsäkerhetsområdet.

I likhet med vad som gäller enligt den nu gällande produktsäkerhetslagen skall den nya lagen vara tillämplig på varor och tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet och på varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet. Genom den föreslagna lagen slås fast att näringsidkare bara får tillhandahålla säkra varor och tjänster. I lagen anges när en vara och tjänst skall anses säker respektive farlig. Näringsidkarna åläggs en skyldighet att på eget initiativ lämna säkerhets- och varningsinformation, återkalla varor och tjänster från såväl näringsidkare i senare säljled som konsumenter samt bedriva ett förebyggande produktsäkerhetsarbete. Tillsynsmyndigheterna ges i lagförslaget befogenhet att själva meddela de förelägganden och förbud som behövs. Även tillfälliga förbud samt förbud mot export och utförsel av varor skall kunna meddelas av myndigheterna. En näringsidkare som överträder lagens bestämmelser skall kunna åläggas en sanktionsavgift.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2004.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	6
Inledning.....	6
Lagens tillämplighet på offentliga tjänster	9
Tillsynsmyndigheternas befogenheter	13
Överklagande och krav på prövningstillstånd.....	17
Reservationer.....	19
1. Produktsäkerhetslagens tillämplighet på offentliga tjänster (punkt 2).....	19
2. Tillsynsmyndigheternas befogenheter (punkt 3).....	19
3. Överklagande m.m. (punkt 4).....	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	21
Propositionen.....	21
Följdmotioner	21
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	23

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lagen om marknadsdomstol m.m.

Riksdagen ändrar beslutet den 13 maj 2004 (rskr. 2003/04:224) såvitt gäller lagen om ändring i lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m. och beslutar att 1 § skall ha följande som *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

*Lydelse enligt riksdagens beslut Utskottets förslag
(rskr. 2003/04:224)*

1 §¹

Marknadsdomstolen handlägger mål och ärenden enligt

1. konkurrenslagen (1993:20),	1. konkurrenslagen (1993:20),
2. marknadsföringslagen (1995:450),	2. marknadsföringslagen (1995:450),
3. lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden,	3. lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden,
4. lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare,	4. lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare,
5. <i>produktsäkerhetslagen (1988:1604)</i> ,	
6. lagen (1994:615) om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling,	5. lagen (1994:615) om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling,
7. lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer.	6. lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer.

Bestämmelserna i 14, 15 och 16–22 §§ tillämpas inte i mål eller ärenden enligt konkurrenslagen eller marknadsföringslagen. I mål enligt marknadsföringslagen tillämpas inte heller 13 a §. I stället gäller vad som föreskrivs i dessa lagar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2003/04:121 delvis i denna del.

2. Produktsäkerhetslagens tillämplighet på offentliga tjänster

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:L17 yrkande 1, 2003/04:L18, 2003/04:L19 yrkandena 3 och 4 samt 2003/04:L20.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

¹ Senaste lydelse 2000:1176.

3. Tillsynsmyndigheternas befogenheter

Riksdagen antar 27–30 §§ regeringens förslag till produktsäkerhetslag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2003/04:121 i denna del och avslår motion 2003/04:L19 yrkandena 1 och 2.

Reservation 2 (m)

4. Överklagande m.m.

Riksdagen avslår motion 2003/04:L17 yrkande 2.

Reservation 3 (fp)

5. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) produktsäkerhetslag, i den mån det inte omfattas av vad utskottet föreslagit ovan,
- b) lag om ändring i lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m., i den mån det inte omfattas av vad utskottet föreslagit ovan,
- c) lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160),
- d) lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
- e) lag om ändring i konsumenttjänstlagen (1985:716),
- f) lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220),
- g) lag om ändring i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor,
- h) lag om ändring i konsumentköplagen (1990:932),
- i) lag om ändring i läkemedelslagen (1992:859),
- j) lag om ändring i lagen (1992:1326) om personlig skyddsutrustning för privat bruk,
- k) lag om ändring i lagen (1992:1327) om leksakers säkerhet,
- l) lag om ändring i lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer,
- m) lag om ändring i lagen (1993:584) om medicintekniska produkter,
- n) lag om ändring i lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar,
- o) lag om ändring i lagen (1998:1707) om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner,
- p) lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister,
- q) lag om ändring i fordonslagen (2002:574),
- r) lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2003/04:121 i denna del.

Stockholm den 13 maj 2004

På lagutskottets vägnar

Inger René

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger René (m), Marianne Carlström (s), Raimo Pärssinen (s), Jan Ertsborn (fp), Christina Nenes (s), Hillevi Larsson (s), Yvonne Andersson (kd), Tasso Stafilidis (v), Maria Hassan (s), Bertil Kjellberg (m), Rezene Tesfazion (s), Martin Andreasson (fp), Viviann Gerdin (c), Henrik von Sydow (m), Niclas Lindberg (s), Johan Löfstrand (s) och Jan Emanuel Johansson (s).

Utskottets överväganden

Inledning

Gällande rätt

Allmänna bestämmelser om produktsäkerhet finns i produktsäkerhetslagen (1988:1604). Därutöver finns en lång rad specialförfattningar som reglerar säkerheten hos olika slags varor, exempelvis livsmedel, läkemedel, medicintekniska produkter, kemikalier och maskiner. Dessutom finns i arbetsmiljölagstiftningen bestämmelser om användningen av olika varor inom arbetslivet.

Produktsäkerhetslagen, som trädde i kraft den 1 juli 1989, syftar till att motverka att varor och tjänster orsakar skada på person eller egendom. För detta ändamål får en näringsidkare åläggas att lämna säkerhetsinformation, förbjudas att tillhandahålla varor och tjänster, åläggas att lämna varningsinformation, åläggas att återkalla varor och tjänster och förbjudas att exportera varor. Beslut om sådana förelägganden eller förbud meddelas som huvudregel av Marknadsdomstolen efter ansökan av tillsynsmyndighet. Konsumentverket utövar tillsyn enligt produktsäkerhetslagen. Även en myndighet som enligt annan författning utövar tillsyn över produktsäkerheten är tillsynsmyndighet enligt lagen. Lagen kompletterar och fyller ut speciallagstiftningen på produktsäkerhetsområdet.

Produktsäkerhetsdirektiven

Genom antagandet av rådets direktiv 92/59/EEG av den 29 juni 1992 om allmän produktsäkerhet infördes för första gången gemensamma bestämmelser om allmän produktsäkerhet på EG-nivå beträffande varor som är avsedda att användas av konsumenter. Den grundläggande principen i direktivet var att tillverkare endast får föra ut säkra produkter på marknaden. I direktivet fanns bl.a. bestämmelser om när en vara skall anses säker och krav på medlemsstaterna i fråga om tillsyn och marknadskontroll. Direktivet genomfördes i svensk rätt genom vissa ändringar i produktsäkerhetslagen, som trädde i kraft den 1 juli 1994 (prop. 1993/94:203, bet. UU23, rskr. 367)

1992 års produktsäkerhetsdirektiv har ersatts av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet. Syftet med det nya direktivet är, liksom det tidigare, att säkerställa att endast säkra produkter släpps ut på marknaden. Direktivet omfattar alla produkter som är avsedda för konsumenter eller som kan komma att användas av konsumenter under rimligt förutsebara förhållanden och som tillhandahålls i kommersiella förhållanden. Tjänster omfattas inte av direktivet.

Tillverkare åläggs i direktivet en uttrycklig skyldighet att endast släppa ut säkra produkter på marknaden. Vad som är att anse som säker produkt anges närmare i direktivet. Medlemsstaterna skall se till att tillverkare och distributörer iakttar sina skyldigheter enligt direktivet. Det åligger därför medlemsstaterna att inrätta eller utse tillsynsmyndigheter och säkerställa att det finns proportionella och avskräckande påföljder om inte företagen följer de nationella reglerna. I direktivet finns vidare bestämmelser om befogenheter att vidta åtgärder mot företag som inte uppfyller kravet på att endast släppa ut säkra produkter. Kommissionen ges i vissa fall möjlighet att ingripa mot farliga produkter på gemenskapsnivå.

Direktivet trädde i kraft den 15 januari 2002 och skulle ha varit genomfört i medlemsstaterna senast den 15 januari 2004, då 1992 års direktiv upphörde att gälla.

Ärendets beredning

Regeringen tillkallade den 19 juni 2002 en särskild utredare med uppgift att lämna förslag till hur 2001 års produktsäkerhetsdirektiv skulle genomföras i svensk rätt (dir. 2002:28). Utredningen, som antog namnet 2002 års produktsäkerhetsutredning, redovisade sitt uppdrag i september 2003 i betänkandet (SOU 2003:82) Säkra produkter. Betänkandet har remissbehandlats och ligger till grund för ifrågavarande proposition.

Lagförslagen i propositionen innehåller förslag till en ny produktsäkerhetslag, som skall ersätta 1988 års produktsäkerhetslag. Härutöver föreslås ändringar i annan lagstiftning som har samband med regleringen av den allmänna produktsäkerheten. Regeringens förslag finns i bilaga 1 och regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Propositionen har föranlett fyra motioner innehållande sammanlagt åtta motionsyrkanden. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Propositionen

I likhet med vad som gäller enligt 1988 års produktsäkerhetslag föreslås den nya produktsäkerhetslagen vara tillämplig i fråga om varor som tillhandahålls såväl i näringsverksamhet som i offentlig verksamhet, med undantag för vissa begagnade varor. Lagen skall även vara tillämplig på tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet. De krav, skyldigheter och befogenheter som följer av den föreslagna lagen skall tillämpas också på varor och tjänster som omfattas av annan lagstiftning på produktsäkerhetsområdet, i den utsträckning motsvarande reglering saknas i denna lagstiftning. Lagen kompletterar och fyller således ut speciallagstiftningen på området.

Genom den föreslagna lagen slås fast att näringsidkare bara får tillhandahålla säkra varor och tjänster. Näringsidkarna åläggs en skyldighet att på eget initiativ lämna säkerhets- och varningsinformation, återkalla varor och tjänster från såväl näringsidkare i senare säljled som konsumenter samt bedriva ett förebyggande produktsäkerhetsarbete. De skall också samarbeta med varandra och med tillsynsmyndigheterna, särskilt genom att underrätta myn-

digheterna när de får kännedom om att en vara eller tjänst är farlig. Konsumentverket skall, enligt förslaget, utöva tillsyn enligt lagen. Statliga myndigheter som enligt andra författningar utövar tillsyn över produktsäkerheten i fråga om vissa varor, tjänster eller risker skall dock vara tillsynsmyndigheter enligt produktsäkerhetslagen. Tillsynsmyndigheterna föreslås få befogenheter att själva kunna meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagstiftningen skall efterlevas. Även tillfälliga förbud skall kunna meddelas. Förelägganden och förbud skall förenas med vite, om det inte är obehövligt.

En näringsidkare skall kunna åläggas att betala en sanktionsavgift, om näringsidkaren eller någon som handlar på dennes vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har överträtt någon av de skyldigheter som följer av den föreslagna lagstiftningen. Sanktionsavgiften, som döms ut av allmän förvaltningsdomstol efter ansökan av tillsynsmyndighet, skall fastställas till lägst 5 000 kr eller högst 5 miljoner kronor, dock högst 10 % av näringsidkarens årsomsättning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2004.

Allmänna överväganden

Utskottet erinrar om att verksamhet med syfte att stödja konsumenter och stärka deras ställning på marknaden har en lång tradition i Sverige. Sålunda har sedan 1960-talet en lång rad lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder vidtagits på det konsumentpolitiska området. Reformarbetet var ursprungligen huvudsakligen inriktat på det ekonomiska konsumentskyddet. Under 1980-talet kom frågor kring säkerheten hos konsumentprodukter alltmer i fokus, vilket bl.a. resulterade i antagandet av 1988 års produktsäkerhetslag. De konsumentpolitiska insatserna på produktsäkerhetsområdet har därefter ökat i omfattning och fått hög prioritet i dag. Ett uttryck för detta är att skyddet av konsumenternas hälsa och säkerhet sedan 1994 års konsumentpolitiska beslut ingår bland de övergripande målen för den svenska konsumentpolitiken, såväl på nationell nivå som inom EU och i internationella sammanhang.

Produktsäkerheten är sedan 1980-talet ett prioriterat område också på EU-nivå. Ett viktigt inslag i detta arbete var införandet i maj 1985 av den s.k. new approach-metoden för teknisk harmonisering. Metoden innebär att de grundläggande säkerhetskraven som en produkt skall uppfylla läggs fast i produktdirektiv och att de närmare tekniska detaljerna återfinns i standarder som utarbetas av standardiseringsorganisationer. En vara som uppfyller tillämplig standard förutsätts uppfylla de tvingande kraven i direktivet. Standardiseringsarbetet har härigenom kommit att fylla en viktig funktion i produktsäkerhetsarbetet. De allmänna produktsäkerhetsdirektiven kompletterar produktdirektiven på de områden där det inte finns någon gemenskapslagstiftning. Under senare tid har även tjänsters säkerhet kommit att uppmärksammas på EU-nivå.

Enligt utskottets mening innebär antagandet av 2001 års allmänna produktsäkerhetsdirektiv ett viktigt steg framåt på produktsäkerhetsområdet. Direktivet ger i en rad olika avseenden bättre förutsättningar att bedriva ett effektivt

produktsäkerhetsarbete, något som kommer att främja såväl konsumentintresset som den inre marknadens funktion. De i propositionen framlagda lagförslagen bygger, enligt utskottets mening, på ett omsorgsfullt utrednings- och beredningsarbete, och utskottet kan för sin del inte se annat än att Sverige genom den föreslagna lagstiftningen kommer att uppfylla vad som krävs i direktivet.

Riksdagen har denna dag beslutat om en ändring i lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m. (prop. 2003/04:80, bet. NU13, rskr. 224). För att samordna denna ändring med det i förevarande ärende framlagda förslaget till ändring i samma lag erfordras en lagteknisk justering av riksdagens tidigare beslut och det nu aktuella lagförslaget. Ett sådant samordnat förslag finns i förslagspunkt 1.

Därmed övergår utskottet till att under skilda rubriker behandla de spörsmål som har aktualiserats i motionerna.

Lagens tillämplighet på offentliga tjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden i vilka förordas att produktsäkerhetslagen skall vara tillämplig även på offentliga tjänster. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstaganden från riksdagens sida.

Jämför reservation 1 (m, fp, kd, c).

Gällande rätt

Produktsäkerhetslagen är, enligt 1 §, tillämplig i fråga om varor och tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet och varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet, dock under förutsättning att varan och tjänsten i inte obetydlig omfattning utnyttjas eller kan komma att utnyttjas av konsumenter för enskilt bruk. Vad som sägs i lagen om näringsidkare är tillämpligt också på den som i offentlig verksamhet tillhandahåller varor. I 3 § föreskrivs att åläggande eller förbud enligt lagen inte får meddelas om det i annan författning eller i beslut av en myndighet har meddelats särskilda bestämmelser om varan eller tjänsten med samma ändamål som ett åläggande eller förbud enligt lagen skulle fylla. Som exempel på sådana bestämmelser kan nämnas livsmedels-, läkemedels- och fordonslagstiftningen.

Propositionen

I propositionen föreslås att den nya produktsäkerhetslagen skall vara tillämplig i fråga om varor och tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet och varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet. En förutsättning för att lagen skall vara tillämplig är att varan eller tjänsten är avsedd för konsumenter eller kan antas komma att användas av konsumenter. Lagen skall, enligt förslaget, inte vara tillämplig i fråga om begagnade varor som tillhandahålls som antik-

viteter och varor som repareras eller renoveras innan de tas i bruk, om näringsidkaren tydligt informerar konsumenten om att det är fråga om en sådan vara. När det gäller tjänster finns i den föreslagna 5 § en konkurrensregel som innebär att lagens bestämmelser om säkerhetskrav och bedömningskriterier inte skall tillämpas på tjänster när det gäller risker som omfattas av särskilda säkerhetskrav i någon annan författning. Lagens övriga bestämmelser skall vidare inte tillämpas på tjänster, om det i någon annan författning finns bestämmelser som reglerar samma fråga och har samma syfte.

Frågan om lagens tillämplighet på offentliga tjänster berörs inte i propositionen.

Motionerna

I motion L17 av Martin Andreasson m.fl. (fp) anförs att det är oacceptabelt att den nya produktsäkerhetslagen enbart omfattar tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet, samtidigt som lagen inte är tillämplig på motsvarande tjänster som tillhandahålls i offentlig regi. De konsumentintressen som gör sig gällande vid privat tjänsteproduktion föreligger nämligen, enligt motionärerna, på samma sätt vid offentlig tjänsteproduktion. I motionen anförs att det givetvis finns olika slags tjänster som inte på ett meningsfullt sätt kan inkluderas i produktsäkerhetslagens tillämpningsområde. Likaså bör lagen inte omfatta situationer inom ramen för ren myndighetsutövning. I den mån en viss tjänst omfattas av produktsäkerhetslagen skall dock, anser motionärerna, lagen gälla oavsett om tjänsten tillhandahålls inom ramen för privat eller offentlig verksamhet. I motionen framhålls att varken direktivet eller det förhållandet att det förekommer speciallagstiftning på produktsäkerhetsområdet som tar över produktsäkerhetslagen utgör hinder mot att tillämpningsområdet utvidgas till att omfatta även offentliga tjänster. I motionen begärs ett tillkännagivande om att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag till hur produktsäkerhetslagen kan utvidgas till att omfatta också olika slags tjänster i offentlig regi (yrkande 1).

Yvonne Andersson m.fl. (kd) påpekar i motion L18 att näringsidkare i dag erbjuder tjänster som tidigare endast tillhandahållits i offentlig regi. Reglerna och konkurrensförutsättningarna för privata respektive offentliga tjänster ser däremot, anser motionärerna, mycket olika ut, ofta till nackdel för de privata näringsidkarna. Dessa skillnader bör utjämnas. Enligt motionärerna är produktsäkerhetslagstiftningen, med dess undantag för offentliga tjänster, inte konkurrensneutral. Lagstiftaren ställer således olika krav på likartade tjänster, beroende på verksamhetens huvudman. Om produktsäkerhetslagstiftningen i stället vore tillämplig på offentliga tjänster skulle konsumenterna lättare kunna ta till vara sina rättigheter. Konsumenterna måste således kunna ställa samma krav på tjänster och varor oavsett om huvudmannen är privat eller offentlig. I motionen begärs ett tillkännagivande om att regeringen skall tillsätta en utredning med uppdrag att lägga fram förslag till hur den i motionen förordade utvidgningen av lagens tillämpningsområde kan ske.

I motion L19 av Inger René m.fl. (m) anförs att den omständigheten att produktsäkerhetslagen inte är tillämplig på offentligt producerade eller styrda tjänster innebär påtagliga nackdelar för konsumenterna. Sålunda är det svårt för konsumenterna att överblicka regelverket, samtidigt som det finns risk för att vissa tjänster faller utanför produktsäkerhetsskyddet. Det finns därför, menar motionärerna, stora fördelar med att utvidga produktsäkerhetslagens tillämpningsområde till att även omfatta tjänster som erbjuds i offentlig verksamhet. Lagstiftningen skulle därigenom fungera bättre som en bred garanti och förstärka konsumentskyddet. Därtill kommer att lagstiftningen skulle bli konkurrensneutral och undanröja risken för att likartade verksamheter utsätts för olika slags kontroll beroende på vem som är huvudman. I motionen begärs tillkännagivanden om att produktsäkerhetslagens tillämpningsområde skall utvidgas till att omfatta även tjänster som erbjuds i offentlig verksamhet och att lagstiftningen på produktsäkerhetsområdet skall vara konkurrensneutral (yrkandena 3 och 4).

Viviann Gerdin m.fl. (c) beklagar i motion L20 att många av de tjänster som medborgarna är mest beroende av, dvs. de offentligt producerade eller styrda tjänsterna, inte berörs i propositionen. Många människor upplever, anförs det, att skyddet för mottagare av sådana tjänster inte är tillräckligt så starkt som det är för konsumenter av tjänster som produceras inom näringsverksamhet. I motionen begärs ett tillkännagivande som går ut på att regeringen skall tillkalla en utredning med uppdrag att utreda hur produktsäkerhetslagens tillämpningsområde kan utvidgas till att även omfatta offentliga tjänster.

Tidigare överväganden

Frågan om produktsäkerhetslagens tillämplighet på varor och tjänster i offentlig verksamhet har varit föremål för överväganden i en rad olika sammanhang alltsedan lagens tillkomst hösten 1988. Vid behandlingen av regeringens förslag till produktsäkerhetslag begärdes sålunda i flera motioner en utvidgning av lagens tillämpningsområde så att den skulle omfatta även den offentliga sektorn. Lagutskottet anförde därvid att även om den föreslagna lagstiftningen skulle höja säkerhetsmedvetandet också på det offentliga området framstod det som befogat att enskilda människor ges ett skydd mot förekomsten av farliga varor och tjänster som tillhandahålls dem i andra sammanhang än när varan eller tjänsten tillhandahålls av en näringsidkare för enskilt bruk. Det saknades emellertid, enligt utskottet, underlag för en bedömning av hur en sådan lagstiftning närmare borde utformas, och utskottet var därför inte för tillfället berett att förorda en sådan utvidgning av lagens tillämpningsområde. Utskottet ansåg att frågan borde bli föremål för utredning. Riksdagen anslöt sig till utskottets uttalanden och gav regeringen till känna vad utskottet hade anfört (bet. 1988/89:LU13, rskr. 61).

Med anledning av riksdagens tillkännagivande tillkallade regeringen i april 1993 en särskild utredare med uppdrag att bl.a. överväga och lämna förslag till sådan lagstiftning som kan behövas till skydd mot farliga varor och tjäns-

ter som enskilda fysiska personer erbjuds i offentlig verksamhet som inte var att anse som näringsverksamhet (dir. 1993:46). Utredningen, som antog namnet Produktsäkerhetsutredningen, redovisade sitt uppdrag i denna del i slutbetänkandet (SOU 1994:150) Produktsäkerhet i offentlig verksamhet, som överlämnades till regeringen i december 1994. Utredningen föreslog att produktsäkerhetslagens tillämpningsområde skulle utvidgas till att omfatta också varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet. Däremot talade, enligt utredningens mening, starka skäl för att tjänster på det offentliga området borde lämnas utanför lagens tillämpningsområde. Utredningen hänvisade därvid till att en stor del av dessa tjänster har karaktären av myndighetsutövning och att det knappast kunde komma i fråga att låta den typen av tjänster kontrolleras och bli föremål för åtgärder inom ramen för produktsäkerhetslagen. Det rörde sig också om sådan verksamhet som redan var föremål för en omfattande tillsyn från olika myndigheter. Därtill kom att offentliga tjänster i hög grad är föremål för specialreglering, både genom lagar och författningar och myndighetsbeslut på lägre nivå. Produktsäkerhetslagen skulle därmed, i enlighet med konkurrensregeln i 3 §, i vilket fall komma att sättas ur spel i stor utsträckning i fråga om offentliga tjänster. Utredningen framhöll därutöver att det under utredningsarbetet inte hade framkommit att det skulle finnas något behov av att låta produktsäkerhetslagen bli tillämplig även på tjänster som tillhandahålls inom den offentliga sektorn. Den förordade ordningen skulle visserligen, enligt utredningen, kunna medföra att likartade tjänster blev föremål för olika slags kontroll beroende på vem som var huvudman i det särskilda fallet och att lagstiftningen därmed inte var konkurrensneutral. Även om den beskrivna situationen inte var helt tillfredsställande kom dock utredningen fram till att problemen i praktiken inte var så stora.

Regeringen ansåg, i likhet med Produktsäkerhetsutredningen, att övervägande skäl talade mot att låta produktsäkerhetslagen omfatta tjänster på det offentliga området. Något sådant förslag lades därför inte fram. Däremot förslogs att varor tillhandahållna i offentlig verksamhet skulle omfattas av lagen (prop. 1995/96:123). Utskottet ställde sig bakom regeringens lagförslag, och riksdagen följde utskottet (bet. 1995/96:LU21, rskr. 211).

Utskottet har därefter, med hänvisning till riksdagens tidigare ställningstaganden i frågan, avstyrkt motionsyrkanden med samma inriktning som de nu aktuella (se bet. 1995/96:LU26, bet. 1996/97:LU13, bet. 1997/98:LU21, bet. 1998/99:LU10, bet. 1999/2000:LU5, bet. 2001/02:LU2, bet. 2002/03:LU9 och bet. 2003/04:LU8). Riksdagen har vid samtliga tillfällen följt utskottet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har givetvis ingen annan uppfattning än motionärerna vad gäller vikten av att konsumenter inte i något sammanhang utsätts för faror, oavsett om tjänsterna tillhandahålls i näringsverksamhet eller inom ramen för offentlig verksamhet. Vad frågan gäller är om det kan anses befogat och ändamålsenligt att låta offentliga tjänster som inte har karaktär av myndighetsutövning bli underkastade produktsäkerhetslagens kontrollsystem.

Inför ett ställningstagande till ifrågavarande spörsmål vill utskottet först erinra om att tjänster som tillhandahålls av statliga eller kommunala bolag som driver ekonomisk verksamhet redan i dag och även med den nya lagen omfattas av produktsäkerhetslagens tillämpningsområde. Vad därefter gäller tjänster som tillhandahålls av andra offentliga organ kan konstateras att lagförslaget, i likhet med vad som gäller enligt 1988 års lag, innehåller en konkurrensregel som innebär dels att lagens bestämmelser om säkerhetskrav och bedömningskriterier inte skall tillämpas på tjänster när det gäller risker som omfattas av särskilda säkerhetskrav i någon annan författning, dels att lagens övriga bestämmelser inte skall tillämpas på tjänster, om det i någon annan författning finns bestämmelser som reglerar samma fråga och som har samma syfte (5 §). Bestämmelser i speciallagstiftning som har särskilda säkerhetskrav eller andra bestämmelser som reglerar samma fråga och syfte har således företräde framför lagen. Någon invändning mot denna ordning har inte framförts motionsvis. Som framhållits i tidigare sammanhang är sådana tjänster som behandlas i motionerna i hög grad föremål för specialreglering i lag och annan författning. Detta innebär att produktsäkerhetslagen – även om den formellt skulle vara tillämplig på offentliga tjänster – i stor utsträckning likväl skulle komma att sättas ur spel. Därtill kommer att remissbehandlingen inte ger stöd för bedömningen att det av säkerhetsskäl skulle föreligga behov av den i motionerna förordade utvidgningen av lagen.

Inte heller när det gäller konkurrensaspekterna ger remissutfallet vid handen att lagförslaget i praktiken skulle medföra sådana problem att lagens tillämpningsområde av konkurrensskäl bör utvidgas.

I sammanhanget går inte heller att bortse från den omständigheten att Marknadsdomstolen, såvitt utskottet har sig bekant, inte i något fall har prövat ärenden som rör tjänsters säkerhet.

Mot bakgrund av vad som nu har anförts finner utskottet inte skäl att frånga sina tidigare ställningstaganden till motionsspörsmålen. Utvecklingen på området bör dock från regeringens sida följas med uppmärksamhet. Skulle det därvid visa sig att det uppkommer ett konkret och påtagligt behov av den i motionerna förordade utvidgningen av lagens tillämpningsområde har utskottet givetvis inget att erinra mot att frågan utreds på nytt.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna L17 yrkande 1, L18, L19 yrkandena 3 och 4, samt L20.

Tillsynsmyndigheternas befogenheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anta regeringens förslag såvitt gäller tillsynsmyndigheternas befogenheter att själva besluta om förelägganden och förbud enligt produktsäkerhetslagen och avslå motionsyrkanden vari förespråkas en ordning med domstolsprövning som huvudregel. *Jämför reservation 2 (m).*

Gällande rätt

Enligt nu gällande produktsäkerhetslag har tillsynsmyndigheterna inte någon befogenhet att själva besluta om förelägganden eller förbud mot en näringsidkare som tillhandahåller en farlig vara. I stället följer av 17 § första stycket att en tillsynsmyndighet som anser att ett åläggande eller förbud enligt lagen behövs skall överlämna frågan till Konsumentombudsmannen (KO). Delar KO tillsynsmyndighetens uppfattning skall han, enligt samma bestämmelse, ansöka hos Marknadsdomstolen om ett sådant föreläggande eller förbud. Om tillsynsmyndigheten inte gör en sådan framställan, eller om KO beslutar att inte göra en ansökan hos Marknadsdomstolen, får ansökan i stället göras av en sammanslutning av konsumenter, arbetstagare eller näringsidkare.

Befogenheten att besluta om förelägganden eller förbud tillkommer således enligt gällande rätt Marknadsdomstolen. I fall som inte är av större vikt kan KO, enligt 22 §, på eget initiativ utfärda informations-, förbuds-, och återkallelseförelägganden. Ett sådant föreläggande måste dock godkännas av näringsidkaren inom en viss tid för att bli gällande.

När det gäller speciallagstiftningen på produktsäkerhetsområdet gäller i stor utsträckning en annan ordning, nämligen att tillsynsmyndigheten är utrustad med egen beslutsbefogenhet och kan utfärda förelägganden och förbud på egen hand. Som exempel kan nämas livsmedelslagen (1971:511) och läkemedelslagen (1992:859). De enda undantagen från denna huvudregel är lagen (1992:1326) om personlig skyddsutrustning för privat bruk, lagen (1992:1327) om leksakers säkerhet och lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer. I dessa lagar har förfarandet i stället knutits till produktsäkerhetslagen.

Direktivet

Enligt artikel 6.2 skall medlemsstaterna inrätta eller utse myndigheter med behörighet att övervaka produkternas överensstämmelse med de allmänna säkerhetskraven. Medlemsstaterna skall också se till att dessa myndigheter har och utövar de befogenheter som behövs för att vidta sådana lämpliga åtgärder som åligger dem enligt direktivet. Av artikel 8.1 följer att de behöriga myndigheterna skall ha befogenhet att vidta bl.a. sådana åtgärder som finns närmare angivna i artikeln, bl.a. besluta om återkallelse av en produkt eller förbud mot att en produkt släpps ut på marknaden. Framför allt skall myndigheterna, enligt artikel 8.3, ha befogenheter att vidta nödvändiga åtgärder när produkter för med sig allvarlig risk. Härmed avses alla allvarliga risker som kräver ett snabbt ingripande från offentliga myndigheter, även om risken inte har omedelbar verkan.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att tillsynsmyndigheterna skall ha befogenhet att själva besluta om förelägganden och förbud. Detta kommer till uttryck i en bestämmelse vari föreskrivs att tillsynsmyndigheten får meddela

de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att lagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas (27–30 §§).

Motionen

Inger René m.fl. (m) anför i motion L19 att direktivet visserligen kräver att tillsynsmyndigheterna ges befogenheter som innebär att ärenden om bristande produktsäkerhet kan hanteras snabbt och effektivt. Även med beaktande av direktivets krav i detta avseende synes det dock inte, enligt motionärerna, vara nödvändigt att frångå de rättssäkerhetshänsyn som alltid gör sig gällande vid beslut om ingripande av myndighet mot enskild. Motionärerna anser att huvudregeln skall vara att varje ingripande åtgärd i form av förbud, tillfälligt förbud, exportförbud och föreläggande om återkallelse skall föregås av domstols dom eller beslut. Motionärerna yrkar därför att propositionen skall avslås såvitt gäller tillsynsmyndigheternas befogenheter att meddela förelägganden eller förbud i enskilda fall (yrkande 1). I motionen begärs vidare ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt skall återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebär att ingripande åtgärder i form av förbud, tillfälligt förbud, exportförbud och föreläggande om återkallelse skall föregås av domstols dom eller beslut (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

En grundläggande tanke bakom de allmänna produktsäkerhetsdirektiven och de produkt direktiv som beslutats enligt den s.k. new approach-metoden är att näringsidkarna ansvarar för att de varor som tillhandahålls är säkra. Härigenom har kravet på förhandsgodkännande av myndigheter som förutsättning för marknadstillträde och kontrollen av varors säkerhet vid införsel från ett annat EES-land kunnat avskaffas. Denna utveckling har varit nödvändig för genomförandet av den inre marknaden. Frånvaron av förhandskontroll kräver dock att medlemsstaterna på annat sätt kan säkerställa att farliga produkter inte släpps ut på marknaden. Detta sker genom s.k. marknadskontroll, varmed avses kontroll av att varor som släpps ut på marknaden eller tas i bruk för första gången uppfyller föreskrivna krav och att åtgärder kan vidtas om så inte är fallet. En effektiv marknadskontroll som möjliggör snabba ingripanden mot varor som inte är säkra är således en viktig beståndsdel i den inre marknads funktion och utgör en grundbult i produktsäkerhetsdirektivet. Sålunda åläggs medlemsstaterna i direktivet en uttrycklig skyldighet att, med hjälp av tillsynsmyndigheter, se till att tillverkare och distributörer iakttar sina skyldigheter enligt direktivet så att de produkter som släpps ut på marknaden är säkra. Vidare innehåller direktivet krav på att medlemsstaternas tillsynsmyndigheter skall bedriva en aktiv och systematisk marknadskontroll och annan tillsyn.

Inför ett ställningstagande till motionsyrkandena vill utskottet först peka på att ett EG-direktiv, enligt artikel 249 i EG-fördraget, är bindande för medlemsstaterna med avseende på det resultat som skall uppnås genom direktivet. Däremot överläts till medlemsstaterna att bestämma form och tillvägagångs-

sätt för hur resultatet skall uppnås. Många direktiv är dock utformade på så sätt att medlemsstaterna i praktiken ges förhållandevis lite handlingsutrymme vid genomförandet av direktivet.

Utskottet kan konstatera att produktsäkerhetsdirektivet inte ställer upp några krav på hur medlemsstaterna skall utforma sin tillsynsorganisation, så länge marknadskontrollen och tillsynen fungerar på ett effektivt sätt och samtliga produkter omfattas av någon tillsynsmyndighets ansvarsområde. Den närmare utformningen av tillsynsorganisationen har således överlämnats till medlemsstaterna. Som redovisats inledningsvis innehåller däremot direktivet i fråga om befogenheter att ingripa mot farliga varor detaljerade föreskrifter för medlemsstaterna som ger ett klart uttryck för att dessa befogenheter skall tillkomma tillsynsmyndigheterna. Utskottet har för sin del svårt att se att direktivet i denna fråga ger medlemsstaterna möjlighet att anförtro befogenheterna att vidta åtgärder till något annat organ, exempelvis en domstol efter ansökan från tillsynsmyndighet, eller att utan stöd i direktivet inskränka tillsynsmyndigheternas befogenheter att ingripa. Mot denna bakgrund ifrågasätter utskottet, i likhet med regeringen, starkt om det nuvarande domstolsförfarandet enligt produktsäkerhetslagen är förenligt med direktivet. Detsamma gäller den av motionärerna föreslagna ordningen, med domstolsprövning som huvudregel och krav på att det skall föreligga kvalificerade förutsättningar för att tillsynsmyndigheterna skall kunna ingripa med åtgärder på egen hand.

Utöver dessa rent EG-rättsliga aspekter föreligger, enligt utskottets mening, även en rad sakliga skäl som talar för att tillsynsmyndigheterna bör ges egen beslutsbefogenhet. Sålunda tillämpas en sådan ordning redan i dag enligt nästan samtliga speciallagar på produktsäkerhetsområdet. Regeringens förslag innebär således att beslutsordningen på produktsäkerhetsområdet kommer att bli mer enhetlig, något som sannolikt kommer att främja möjligheterna att bedriva en effektiv tillsyn och marknadskontroll. Ett ingripande enligt produktsäkerhetslagen kan knappast heller anses mer ingripande än ett ingripande enligt speciallagstiftningen, och att det saknas anledning tro att tillsynsmyndigheterna enligt produktsäkerhetslagen skulle vara mindre väl lämpade att fatta beslut än tillsynsmyndigheterna på det specialreglerade området. Tillsynen av varor som förs in i Sverige via tredje land kommer också, med regeringens förslag, att underlättas genom att tillsynsmyndigheten själv kan besluta om föreläggande och förbud, något som inte är möjligt i dag på grund av att Tullverket endast kan kvarhålla farliga varor under tre dagar.

Utskottet kan, i likhet med regeringen, inte heller se att en ordning med beslutsbefogenheter för tillsynsmyndigheter inger några betänkligheter ur rätts-säkerhetsskäl, särskilt mot bakgrund av att den nya lagen, enligt förslaget, kommer att innehålla ett uttryckligt säkerhetskrav. Därtill kommer att en myndighets beslut kan överklagas till domstol, varvid domstolen kan förordna om inhibition. Utskottet delar således regeringens bedömning att risken för att en enskild näringsidkare lider skada på grund av ett felaktigt beslut av en tillsynsmyndighet är mycket liten och att näringsidkarnas rättssäkerhet måste anses väl tillgodosedd med det framlagda lagförslaget.

Mot bakgrund av vad som nu har anförts ställer sig utskottet bakom regeringens förslag att tillsynsmyndigheterna skall ha befogenhet att själva besluta om förelägganden om förbud. Riksdagen bör därför bifalla propositionen såvitt nu är i fråga och avslå motion L19 yrkandena 1 och 2.

Överklagande och krav på prövningstillstånd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande som gäller överklagande av beslut enligt lagen och krav på prövningstillstånd. Utskottet hänvisar till att lagförslaget ligger helt i linje med vad som gäller i övrigt på motsvarande områden. *Jämför reservation 3 (fp).*

Propositionen

I propositionen föreslås att en tillsynsmyndighets beslut om förbud och föreläggande skall kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol, dvs. i första instans länsrätt. Motsvarande skall även gälla i fråga om förelägganden att lämna varuprov eller liknande samt beslut om ersättning för varuprover och ersättningsskyldighet för provtagning och undersökning av prov. Vid överklagande till kammarrätt av beslut som fattats av tillsynsmyndigheten som första instans krävs prövningstillstånd (44 §).

Ett föreläggande eller förbud skall, enligt förslaget, förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Talan om utdömande av vite skall föras vid länsrätt i enlighet med vad som föreskrivs i lagen (1985:206) om viten. Av 6 § följer att prövningstillstånd krävs vid överklagande av länsrätts beslut om utdömande av vite till kammarrätt.

Talan om utdömande av sanktionsavgift skall, enligt propositionen, föras vid länsrätt som första instans. Enligt regeringens uppfattning bör det inte krävas prövningstillstånd vid överklagande av länsrätts beslut till kammarrätt. Någon föreskrift härom finns således inte i lagförslaget.

Motionen

Martin Andreasson m.fl. (fp) anser i motion L17 att lagförslaget, såvitt gäller överklagande och krav på prövningstillstånd, är inkonsekvent och behäftat med en uppenbar brist på inre systematik som inte kan försvaras. Enligt motionärerna bör ett förvaltningsbeslut generellt sett kunna överklagas i två instanser utan krav på prövningstillstånd. Så bör vara fallet också i fråga om den nu aktuella lagstiftningen. I motionen begärs ett tillkännagivande om att regeringen skall återkomma med ett lagförslag med denna innebörd (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan för sin del inte finna annat än att lagförslaget i fråga om överklagande och krav på prövningstillstånd ligger helt i linje med vad som gäller såväl i allmänhet inom förvaltningsrätten som enligt speciallagstiftningen på produktsäkerhetsområdet. Utskottet ser – från sina utgångspunkter – inga skäl att i förevarande lagstiftningsärende göra avsteg härifrån.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion L17 yrkande 2.

Reservationer

1. Produktsäkerhetslagens tillämplighet på offentliga tjänster (punkt 2)

av Inger René (m), Jan Ertsborn (fp), Yvonne Andersson (kd), Bertil Kjellberg (m), Martin Andreasson (fp), Viviann Gerdin (c) och Henrik von Sydow (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:L17 yrkande 1, 2003/04:L18, 2003/04:L19 yrkandena 3 och 4 samt 2003/04:L20.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning bör konsumenter inte i något avseende utsättas för farliga varor eller tjänster. Därvid är produktsäkerhetslagstiftningen av stor betydelse. De tjänster som tillhandahålls konsumenterna är nämligen förenade med samma risker oavsett om huvudmannen för verksamheten är enskild eller offentlig. Med den i propositionen föreslagna ordningen är risken stor för att vissa tjänster helt faller utanför skyddslagstiftningen.

En annan aspekt som bör beaktas är att den nuvarande produktsäkerhetslagen inte är konkurrensneutral i och med att likartad verksamhet kan komma att utsättas för olika krav beroende på vem som råkar vara huvudman för verksamheten. Från såväl konsument- som konkurrenssynpunkt är det således, enligt vår mening, hög tid att produktsäkerhetslagens tillämpningsområde i relevanta delar utvidgas till att omfatta även tjänster som tillhandahålls i offentlig verksamhet. Regeringen bör därför ges i uppdrag att utreda frågan och återkomma med ett erforderligt lagförslag.

Vad som sålunda anförts i reservationen bör riksdagen, med bifall till motionerna L17 yrkande 1, L18, L19 yrkandena 3 och 4 samt L20, som sin mening ge regeringen till känna.

2. Tillsynsmyndigheternas befogenheter (punkt 3)

av Inger René (m), Bertil Kjellberg (m) och Henrik von Sydow (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse: Riksdagen avslår regeringens förslag till produktsäkerhetslag såvitt avser 27–30 §§ och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:L19 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi delar regeringens uppfattning att direktivet kräver att tillsynsmyndigheterna ges befogenheter som innebär att ärenden rörande bristande produktsäkerhet kan hanteras snabbt och effektivt. Även med beaktande av detta synes det emellertid inte vara nödvändigt att frångå de rättssäkerhetskrav som alltid gör sig gällande vid beslut om ingripande av myndighet mot enskild. Vi anser att huvudregeln skall vara att varje ingripande åtgärd i form av förbud, tillfälligt förbud, exportförbud och föreläggande om återkallelse skall föregås av domstols dom eller beslut. Det saknas anledning att anta att domstolar inte skulle kunna hantera de mål och ärenden som omfattas av lagförslaget väl så effektivt och snabbt och därtill med högre grad av rättssäkerhet för den enskilde näringsidkaren. Tillsynsmyndigheterna bör därför ges den föreslagna befogenheten endast i uppenbara fall eller om det föreligger synnerliga skäl för åtgärden. I andra fall bör den nuvarande ordning med domstolsprövning behållas.

Propositionen bör således, med bifall till motion L19 yrkandena 1 och 2, avslås i denna del och regeringen ges i uppdrag att skyndsamt återkomma med förslag som innebär att ingripande åtgärder i form av förbud, exportförbud och föreläggande om återkallelse skall föregås av domstols dom eller beslut.

3. Överklagande m.m. (punkt 4)

av Jan Ertsborn (fp) och Martin Andreasson (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:L17 yrkande 2.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning är lagförslaget, såvitt avser överklagande och krav på prövningstillstånd, inkonsekvent och behäftat med en uppenbar brist på inre systematik som inte går att försvara. Generellt sett bör gälla att förvaltningsmyndigheters beslut skall kunna överklagas utan krav på prövningstillstånd i två instanser. Så bör vara fallet också i fråga om den nu aktuella lagstiftningen. Regeringen bör därför ges i uppdrag att återkomma till riksdagen med ett lagförslag med denna innebörd.

Vad som sålunda anförts i reservationen bör riksdagen, med bifall till motion L17 yrkande 2, som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2003/04:121 Ny produktsäkerhetslag:

Riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

1. produktsäkerhetslag,
2. lag om ändring i lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m.,
3. lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160),
4. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
5. lag om ändring i konsumenttjänstlagen (1985:716),
6. lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220),
7. lag om ändring i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor,
8. lag om ändring i konsumentköplagen (1990:932),
9. lag om ändring i läkemedelslagen (1992:859),
10. lag om ändring i lagen (1992:1326) om personlig skyddsutrustning för privat bruk,
11. lag om ändring i lagen (1992:1327) om leksakers säkerhet,
12. lag om ändring i lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer,
13. lag om ändring i lagen (1993:584) om medicintekniska produkter,
14. lag om ändring i lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar,
15. lag om ändring i lagen (1998:1707) om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner,
16. lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister,
17. lag om ändring i fordonslagen (2002:574),
18. lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364).

Följdmotioner

2003/04:L17 av Martin Andreasson m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om produktsäkerhetslagens tillämplighet på offentligt producerade tjänster.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om prövningstillstånd för länsrättsdomar.

2003/04:L18 av Yvonne Andersson m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en utredning om produktsäkerhetslagen skall omfatta även offentliga tjänster.

2003/04:L19 av Inger René m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen avslår proposition 2003/04:121 i den del den avser tillsynsmyndigheternas befogenheter att meddela förelägganden och förbud i enskilda fall.
2. Riksdagen begär att regeringen skyndsamt återkommer med förslag som innebär att ingripande åtgärder i form av förbud, tillfälligt förbud, exportförbud och föreläggande om återkallelse skall föregås av domstols dom eller beslut i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en konkurrensneutral produktsäkerhetslagstiftning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utvidga produktsäkerhetslagen till att omfatta även tjänster som erbjuds i offentlig verksamhet.

2003/04:L20 av Viviann Gerdin m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en översyn av lagstiftningen avseende de offentlighetsrättsligt reglerade tjänsteområdena bör göras i syfte att utreda hur skyddet för mottagarna av dessa tjänster skall stärkas.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till produktsäkerhetslag

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 § Denna lag syftar till att säkerställa att varor och tjänster som tillhandahålls konsumenterna inte orsakar skada på person.

Genom lagen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet.¹

2 § Lagen tillämpas i fråga om varor och tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet och varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet. En förutsättning är att varan eller tjänsten är avsedd för konsumenterna eller kan antas komma att användas av konsumenterna.

Vad som sägs i denna lag om näringsidkare och tillverkare gäller också den som i offentlig verksamhet tillhandahåller sådana varor som avses i första stycket.

3 § Lagen tillämpas inte i fråga om

1. begagnade varor som tillhandahålls som antikviteter, och
2. varor som skall repareras eller renoveras innan de kan tas i bruk, om näringsidkaren tydligt informerar konsumenten om att det är fråga om en sådan vara.

4 § Bestämmelserna i 7–9, 11 och 12 §§ skall inte tillämpas på varor när det gäller risker som omfattas av särskilda säkerhetskrav i någon annan författning eller i en EG-förordning.

Bestämmelserna i 13–18 och 20–45 §§ skall inte tillämpas på varor i den utsträckning det i någon annan författning som genomför ett EG-direktiv eller i en EG-förordning finns bestämmelser som reglerar samma fråga och som har samma syfte.

Bestämmelser i någon annan författning än som avses i andra stycket skall tillämpas på varor i stället för 13–18 eller 20–45 §, i den utsträckning bestämmelserna reglerar samma fråga och har samma syfte samt uppfyller motsvarande krav i denna lag.

5 § Bestämmelserna i 7, 8, 10 och 12 §§ skall inte tillämpas på tjänster när det gäller risker som omfattas av särskilda säkerhetskrav i någon annan författning.

Bestämmelserna i 13, 14, 19, 22–27, 30–35 och 37–45 §§ skall inte tillämpas på tjänster i den utsträckning det i någon annan författning finns bestämmelser som reglerar samma fråga och som har samma syfte.

¹ EGT L 11, 15.1.2002, s. 4–17 (Celex 32001L0095).

Definitioner

6 § I denna lag avses med

1. *konsument*: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,
2. *näringsidkare*: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten,
3. *tillverkare*:
 - a) en näringsidkare som tillverkar en vara och är etablerad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES),
 - b) en näringsidkare som genom att förse en vara med sitt namn, varumärke eller annat kännetecken framstår som den som har tillverkat varan,
 - c) en näringsidkare som renoverar en vara,
 - d) företrädaren för en sådan näringsidkare som anges i a–c, om näringsidkaren inte är etablerad inom EES,
 - e) en näringsidkare som importerar en vara till EES, om en sådan företrädare som anges i d inte finns inom området,
 - f) andra näringsidkare som är verksamma i distributionsledet, om deras verksamhet kan påverka en varas säkerhet,
4. *distributör*: en näringsidkare som är verksam i distributionsledet och vars verksamhet inte påverkar en varas säkerhet,
5. *tillhandahålla en vara*: överlåta eller erbjuda en vara, eller upplåta nyttjanderätt till en vara.

Det allmänna säkerhetskravet

Säkra varor och tjänster

7 § Varor och tjänster som tillhandahålls av näringsidkare skall vara säkra.

8 § En vara eller en tjänst är säker, om den vid normal eller rimligen förutsebar användning och livslängd inte för med sig någon risk för människors hälsa och säkerhet eller bara en låg risk. Denna risk måste dock vara godtagbar med beaktande av hur varan eller tjänsten används och skall vara förenlig med en hög skyddsnivå när det gäller människors hälsa och säkerhet.

En vara eller tjänst är farlig, om den inte motsvarar kraven för en säker vara eller tjänst i första stycket.

9 § Vid bedömningen av om en risk hos en vara skall anses som godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå skall hänsyn särskilt tas till

1. en varas egenskaper, såsom dess sammansättning och förpackning samt anvisningar för montering, installation och underhåll,
2. annan information som lämnas om varan genom märkning, varningar, bruksanvisningar, anvisningar för dess bortskaffande eller på något annat sätt,
3. varans inverkan på andra varor, om det kan antas att den kommer att användas tillsammans med sådana,

4. risker som varan kan föra med sig för vissa konsumentgrupper, särskilt barn och äldre.

10 § Vid bedömningen av om en risk hos en tjänst skall anses som godtagbar och förenlig med en hög skydds nivå skall hänsyn särskilt tas till

1. hur tjänsten utförs,
2. säkerhetsinformation som näringsidkaren lämnar,
3. tjänstens inverkan på varor, om det kan antas att säkerheten hos varor kommer att påverkas av hur tjänsten utförs, och
4. risker som tjänsten kan föra med sig för vissa konsumentgrupper, särskilt barn och äldre.

Presumtion för att en vara är säker

11 § En vara som uppfyller en svensk standard som överför en Europastandard skall anses säker i fråga om sådana risker som omfattas av standarden, om Europeiska gemenskapernas kommission enligt artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet har offentliggjort en hänvisning till standarden i Europeiska unionens officiella tidning.

Hänvisningar till sådana standarder kungörs av den myndighet som regeringen bestämmer.

Andra kriterier för bedömning av varors och tjänsters säkerhet

12 § När man i andra fall än som avses i 11 § skall bedöma om en vara eller tjänst är säker skall särskilt beaktas

1. andra svenska standarder än sådana som avses i 11 §,
2. rekommendationer från Europeiska gemenskapernas kommission med riktlinjer för bedömningen av varors eller tjänsters säkerhet,
3. god sed för produktsäkerhet i den berörda branschen,
4. den aktuella vetenskapliga och tekniska kunskapsnivån, och
5. den skydds nivå som konsumenterna rimligen kan förvänta sig.

Näringsidkares övriga skyldigheter

Säkerhetsinformation

13 § En tillverkare som tillhandahåller en vara eller en näringsidkare som tillhandahåller en tjänst skall lämna sådan säkerhetsinformation som behövs för att en konsument skall kunna bedöma riskerna med varan eller tjänsten och skydda sig mot dessa risker.

Säkerhetsinformation behöver inte lämnas, om riskerna är uppenbara.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur säkerhetsinformationen skall lämnas.

Varningsinformation

14 § En tillverkare som har tillhandahållit en farlig vara eller en näringsidkare som har tillhandahållit en farlig tjänst skall utan dröjsmål informera om skaderisken och om hur den kan undanröjas, om det behövs för att förebygga skadefall. Informationen skall lämnas till dem som innehar varan eller som tjänsten har utförts åt eller som innehar den egendom som tjänsten avser.

Informationen skall lämnas på ett sådant sätt att den kan antas komma till de berördas kännedom, genom direkta meddelanden, annonser eller andra framställningar som näringsidkaren använder i sin marknadsföring. Informationen skall lämnas i den omfattning som är skälig med hänsyn till behovet av att förebygga skadefall.

Återkallelse

15 § En tillverkare som har tillhandahållit en farlig vara skall utan dröjsmål återkalla varan från de distributörer som innehar den, om det behövs för att förebygga skadefall. Är denna åtgärd inte tillräcklig för att förebygga skadefall, skall tillverkaren utan dröjsmål återkalla varan från de konsumenter som innehar den.

Återkallelsen skall ske i en omfattning som är skälig med hänsyn till behovet av att förebygga skadefall.

16 § Återkallelse skall ske genom att tillverkaren erbjuder sig att på vissa villkor

1. avhjälpa det fel som skaderisken hänför sig till (rättelse),
2. ta tillbaka varan och leverera en annan felfri vara av samma eller motsvarande slag (utbyte), eller
3. ta tillbaka varan och lämna ersättning för den (återgång).

En tillverkare som återkallar en vara skall samtidigt tillkännage erbjudandet och villkoren för detta samt informera om skaderisken. För tillkännagivandet tillämpas 14 § andra stycket om varningsinformation.

17 § Villkoren för återkallelsen skall bestämmas så att erbjudandet kan förväntas bli godtagit av innehavarna. Villkoren skall innebära att erbjudandet skall fullgöras inom skälig tid och utan väsentlig kostnad eller olägenhet för dem som utnyttjar det.

Vid återgång skall ersättningen för det återlämnade svara mot kostnaden för att återanskaffa en ny vara av samma eller motsvarande slag. Om det finns särskilda skäl till det, får avdrag från återgångsersättningen göras för den nytta som innehavaren av varan har haft.

18 § En tillverkare skall utan dröjsmål låta förstöra eller på något annat sätt oskadliggöra en vara som har tagits tillbaka i samband med utbyte eller återgång, om varan är särskilt farlig.

19 § En näringsidkare som har utfört en tjänst som är farlig skall utan dröjsmål återkalla tjänsten från dem åt vilka tjänsten har utförts, om

andra åtgärder inte räcker för att förebygga skadefall. Detsamma gäller i fråga om dem som innehar egendom som tjänsten har avsett.

Återkallelsen skall ske i en omfattning som är skälig med hänsyn till behovet av att förebygga skadefall och skall innebära att näringsidkaren erbjuder sig att på vissa villkor

1. själv avhjälpa det fel som skaderisken hänför sig till, eller
2. lämna ersättning för att felet skall kunna avhjälpas genom någon annan. Ersättningen skall även täcka kostnaden för att återställa den egendom som tjänsten avsett i ursprungligt skick.

Vid återkallelse enligt första stycket tillämpas 16 § andra stycket och 17 § första stycket.

Skadeförebyggande åtgärder och samarbete

20 § Tillverkare skall bedriva ett förebyggande produktsäkerhetsarbete i syfte att få kännedom om skaderisker hos de varor som de tillhandahåller eller har tillhandahållit.

Tillverkare skall i detta syfte

1. märka en vara eller dess förpackning med tillverkarens namn och adress och med en referens till varan eller det varuparti som den tillhör, om en sådan märkning inte är uppenbart obehövlig, och
2. granska och föra register över inkomna klagomål när det gäller skaderisker.

21 § Distributörer skall i fråga om varor som de tillhandahåller eller har tillhandahållit medverka till att tillverkare kan fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag.

Distributörer skall

1. utan dröjsmål vidarebefordra information om varornas skaderisker till tillverkaren, om det inte är uppenbart obehövligt, och
2. bevara sådan dokumentation som behövs för att spåra varornas ursprung.

22 § Näringsidkare är skyldiga att informera och samarbeta med varandra och med tillsynsmyndigheten för att undanröja sådana risker som är förknippade med en vara eller tjänst som de tillhandahåller eller har tillhandahållit.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förfarandet för samarbetet mellan näringsidkare och tillsynsmyndigheten.

Underrättelseskyldighet

23 § Näringsidkare som får kännedom om att en vara eller tjänst som de tillhandahåller eller har tillhandahållit är farlig skall omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om det och om de åtgärder som har vidtagits för att förebygga skadefall. Tillsynsmyndigheten behöver dock inte underrättas, om det uppenbart skulle vara utan betydelse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från första stycket första meningen för de fall en underrättelse skulle sakna betydelse för tillsynsmyndighetens skadeförebyggande arbete.

Tillsyn

Tillsynsmyndigheter

24 § Tillsynen skall utövas av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

25 § Tillsynsmyndigheterna skall utöva en effektiv tillsyn och därigenom säkerställa efterlevnaden av denna lag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Befogenheter i samband med tillsyn

26 § Tillsynsmyndigheten får förelägga en näringsidkare som tillhandahåller eller har tillhandahållit varor eller tjänster att

1. yttra sig och lämna de upplysningar som behövs i ett ärende om efterlevnaden av denna lag, och

2. tillhandahålla de handlingar, varuprover och liknande som kan ha betydelse för utredningen.

För tillsynen har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen där varor hanteras, dock inte bostäder.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs vid tillsynen.

Förelägganden och förbud

27 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

Ett föreläggande eller förbud får meddelas även om en vara skall anses säker enligt 11 § eller en vara eller tjänst uppfyller sådana kriterier som anges i 12 §, om det visar sig att varan eller tjänsten trots detta är farlig.

Särskilda bestämmelser om befogenheter för tillsynsmyndigheterna att ingripa mot farliga varor som förs in från tredje land finns i rådets förordning (EEG) nr 339/93 av den 8 februari 1993 om kontroll av att produkter som importeras från tredje land är i överensstämmelse med reglerna om produktsäkerhet.²

28 § Tillsynsmyndigheten får besluta att en vara tills vidare inte får tillhandahållas eller ställas ut, om den kan antas vara farlig. Beslutet får inte gälla under längre tid än vad som är nödvändigt för att utföra de kontroller och bedömningar som behövs.

² EGT L 40, 17.2.1993 s. 1–4 (Celex 31993R0339).

29 § Tillsynsmyndigheten får förbjuda en näringsidkare att föra ut en vara till ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller att exportera varan, om den är särskilt farlig.

30 § Ett föreläggande eller förbud enligt 27–29 §§ får meddelas varje näringsidkare som tillhandahåller, har tillhandahållit, tar befattning med eller har tagit befattning med en farlig vara eller tjänst.

Om det finns förutsättningar att meddela ett föreläggande mot flera näringsidkare, får tillsynsmyndigheten rikta föreläggandet mot någon eller några av dem. Hänsyn skall då särskilt tas till

1. vem som har de bästa förutsättningarna att uppfylla ändamålet med föreläggandet,
2. vem som först har fört in varan eller tjänsten på den svenska marknaden, och
3. vilken verkan föreläggandet får för näringsidkaren.

Vite

31 § Ett föreläggande eller förbud enligt 26–29 §§ skall förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Frivilliga åtgärder

32 § Om åtgärder måste genomföras för att motverka att en vara eller tjänst orsakar skada på person, skall tillsynsmyndigheten ta upp förhandlingar med näringsidkaren i syfte att denne frivilligt skall ta på sig att genomföra de åtgärder som behövs. Detta gäller dock inte, om saken brådskar eller omständigheterna i övrigt talar mot att förhandlingar tas upp.

Varningsinformation av tillsynsmyndigheten

33 § Om ett föreläggande om varningsinformation eller återkallelse inte kan meddelas någon som kan genomföra åtgärden, skall tillsynsmyndigheten lämna varningsinformation i den utsträckning som behövs för att förebygga skada på person.

Ersättning

34 § En näringsidkare har rätt till ersättning från tillsynsmyndigheten för varuprover och liknande som lämnas enligt lagen, om det finns särskilda skäl för det.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en näringsidkare som skall tillhandahålla varuprover och liknande att ersätta tillsynsmyndigheten för kostnader för provtagning och undersökning av prov när varan efter sådan undersökning visar sig vara farlig.

Tystnadsplikt

35 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller tillsyn enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftsförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Föreskrifter om förbud

36 § Regeringen får meddela föreskrifter om förbud mot att tillhandahålla och att exportera en viss typ av vara, om varan medför allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet.

Sanktionsavgifter***Förutsättningar för avgift***

37 § En näringsidkare skall åläggas att betala en sanktionsavgift, om näringsidkaren eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar uppsåtligt eller av oaktsamhet har brutit mot 7 §, 13–19 §, 20 § andra stycket, 21 § andra stycket eller 23 §, eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 36 §.

Avgiften tillfaller staten.

38 § Sanktionsavgift får inte åläggas någon för en överträdelse av ett förbud eller en underlåtelse att följa ett föreläggande som har meddelats vid vite enligt denna lag.

Var och av vem ansökan får göras

39 § Frågor om påförande av sanktionsavgift enligt 37 § prövas av länsrätt efter ansökan av tillsynsmyndigheten. Ansökan skall göras hos den länsrätt inom vars domkrets tillsynsmyndigheten är belägen.

Avgiftens storlek

40 § Sanktionsavgiften skall fastställas till lägst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor.

Avgiften får inte överstiga tio procent av näringsidkarens årsomsättning. Årsomsättningen skall avse omsättningen närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under näringsidkarens första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas, kan antas vara missvisande eller är bristfälliga, får årsomsättningen uppskattas.

Om ansökan riktas mot flera näringsidkare, skall avgiften fastställas särskilt för var och en av dem.

41 § När sanktionsavgift fastställs skall särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

I ringa fall skall någon avgift inte dömas ut.

Avgiften får efterges, om det finns synnerliga skäl för det.

Preskription

42 § Sanktionsavgift får dömas ut bara om ansökan har delgetts den som anspråket riktar sig mot inom fem år från det att överträdelsen upphörde.

En sanktionsavgift faller bort, om domen inte har kunnat verkställas inom fem år från det att den vann laga kraft.

Betalning av sanktionsavgifter

43 § Sanktionsavgifter skall betalas inom trettio dagar efter det att domen har vunnit laga kraft eller den längre tid som anges i domen.

Sanktionsavgifter skall betalas till den myndighet som regeringen bestämmer. Om en avgift inte betalas inom den tid som anges i första stycket, skall myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Överklagande m.m.

44 § En tillsynsmyndighets beslut enligt 26–29 §§, 34 § första stycket och enligt sådana föreskrifter som har meddelats med stöd av 34 § andra stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av en tillsynsmyndighet får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrätts beslut enligt första stycket.

45 § En tillsynsmyndighet får bestämma att dess beslut enligt 26–29 §§ skall gälla omedelbart.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004, då produktsäkerhetslagen (1988:1604) upphör att gälla.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om varor och tjänster som har tillhandahållits före ikraftträdandet.

3. Förbud och ålägganden samt informations-, förbuds- och återkallelseförelägganden som har meddelats enligt äldre föreskrifter skall alljämt gälla.

4. Har ett informations-, förbuds- eller återkallelseföreläggande enligt 22 § produktsäkerhetslagen (1988:1604) meddelats före ikraftträdandet och har den i föreläggandet utsatta tidsfristen för godkännande inte gått ut, får ett godkännande lämnas inom den angivna tidsfristen.

5. Äldre föreskrifter skall alltså gälla för talan om utdömande av vite som har förelagts av Konsumentombudsmannen eller Marknadsdomstolen.

6. Mål som vid ikraftträdandet är anhängigt vid domstol prövas enligt äldre bestämmelser.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m.

dels att 15 a §¹ skall upphävas,

dels att 1, 11, 13, 14, 15, 19 och 20 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Marknadsdomstolen handlägger mål och ärenden enligt

1. konkurrenslagen (1993:20),
2. lagen (1994:1845) om tillämpningen av Europeiska gemenskapernas konkurrens- och statsstödsregler,
3. marknadsföringslagen (1995:450),
4. lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden,
5. lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare,
6. *produktsäkerhetslagen* (1988:1604),

7. lagen (1994:615) om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling,

8. lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer.

Bestämmelserna i 14, 15 och 16–22 §§ tillämpas inte i mål eller ärenden enligt konkurrenslagen, lagen om tillämpningen av Europeiska gemenskapernas konkurrens- och statsstödsregler eller marknadsföringslagen. I mål enligt marknadsföringslagen tillämpas inte heller 13 a §. I stället gäller vad som föreskrivs i dessa lagar.

11 §³

För frågor om marknadsföring, frågor om avtalsvillkor i konsumentförhållanden *och frågor om produktsäkerhet* finns en konsumentombudsman. Ombudsmannen utses av regeringen för viss tid och skall vara jurist.

För frågor om marknadsföring *och* frågor om avtalsvillkor i konsumentförhållanden finns en konsumentombudsman.

Ombudsmannen utses av regeringen för viss tid och skall vara jurist.

13 §⁴

Ansökan görs skriftligen om förbud eller åläggande enligt 1 §

Ansökan görs skriftligen om förbud eller åläggande enligt 1 §

¹ Senaste lydelse 1993:22.

² Senaste lydelse 2000:1176.

³ Senaste lydelse 1992:1519.

⁴ Senaste lydelse 1995:452.

lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, 1 § lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare, 5–9 §§ eller 12 § tredje stycket *produktsäkerhetslagen* (1988:1604) eller 3 § lagen (1994:615) om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling. Av ansökan skall de skäl framgå på vilka ansökan grundas och den utredning som sökanden åberopar.

lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, 1 § lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare eller 3 § lagen (1994:615) om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling. Av ansökan skall de skäl framgå på vilka ansökan grundas och den utredning som sökanden åberopar.

14 §⁵

Sökanden och hans motpart skall beredas tillfälle att vid sammanträde inför Marknadsdomstolen lägga fram sina synpunkter och förelagga den utredning de vill åberopa.

I mål enligt lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden *och produktsäkerhetslagen* (1988:1604) skall Konsumentombudsmannen kallas till sammanträde, även om han inte är sökande. Vidare skall den som medverkar enligt 13 a § kallas till sammanträde. I mål enligt lagen (1994:615) om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling skall Konkurrensverket kallas till sammanträde, även om verket inte är sökande.

I mål enligt lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden skall Konsumentombudsmannen kallas till sammanträde, även om han inte är sökande. Vidare skall den som medverkar enligt 13 a § kallas till sammanträde. I mål enligt lagen (1994:615) om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling skall Konkurrensverket kallas till sammanträde, även om verket inte är sökande.

Före sammanträde kan muntlig eller skriftlig förberedelse äga rum i den utsträckning domstolen bestämmer.

15 §⁶

Mål får avgöras *och dom med anledning av särskild prövning enligt 15 a § meddelas* utan sammanträde enligt 14 § första stycket, om tillfredsställande utredning föreligger och part inte begär sammanträde. Ansökan som uppenbart inte förtjänar avseende får avslås utan sådant

Mål får avgöras utan sammanträde enligt 14 § första stycket, om tillfredsställande utredning föreligger och part inte begär sammanträde. Ansökan som uppenbart inte förtjänar avseende får avslås utan sådant sammanträde.

⁵ Senaste lydelse 1995:452.

⁶ Senaste lydelse 1995:452.

sammanträde.

Fråga om förbud eller åläggande enligt 6 § lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, 21 § produktsäkerhetslagen (1988:1604) eller 4 § lagen (1994:615) om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling får prövas utan sammanträde enligt 14 § första stycket.

Förbud eller åläggande som avses i andra stycket får inte beslutas utan att den som förbudet eller åläggandet avser fått tillfälle att yttra sig i frågan, såvida det inte finns anledning anta, att han avvikit eller eljest håller sig undan. I ett mål om åläggande eller förbud enligt 5–9 §§ eller 12 § tredje stycket produktsäkerhetslagen får Marknadsdomstolen dock även i annat fall omedelbart meddela beslut enligt 21 § samma lag, om synnerliga skäl föreligger.

Fråga om förbud eller åläggande enligt 6 § lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden eller 4 § lagen (1994:615) om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling får prövas utan sammanträde enligt 14 § första stycket.

Förbud eller åläggande som avses i andra stycket får inte beslutas utan att den som förbudet eller åläggandet avser fått tillfälle att yttra sig i frågan, såvida det inte finns anledning anta, att han avvikit eller eljest håller sig undan.

19 §⁷

I Marknadsdomstolens dom varigenom mål eller sådan fråga som avses i 15 a § avgörs skall de skäl anges på vilka domen grundas. Domen och ett sådant beslut som avses i 15 § andra stycket skall sändas till parterna, till den som medverkar enligt 13 a § och till sådan myndighet som avses i 4 § produktsäkerhetslagen (1988:1604) samma dag som domen eller beslutet meddelas.

I Marknadsdomstolens dom varigenom mål avgörs skall de skäl anges på vilka domen grundas. Domen och ett sådant beslut som avses i 15 § andra stycket skall sändas till parterna och till den som medverkar enligt 13 a § samma dag som domen eller beslutet meddelas.

20 §⁸

Skall ansökan, kallelse eller föreläggande tillställas en part eller någon annan, sker det genom delgivning. Detsamma gäller dom eller beslut som sänds enligt 19 §. För andra handlingar får delgivning användas om det anses erforderligt.

Delgivning av sådana domar

Delgivning av sådana domar

⁷ Senaste lydelse 1993:22.

⁸ Senaste lydelse 1995:452.

eller beslut av eller beslut av
 Marknadsdomstolen, som Marknadsdomstolen, som
 innefattar vitesföreläggande enligt innefattar vitesföreläggande enligt
 lagen (1994:1512) om lagen (1994:1512) om
 avtalsvillkor i avtalsvillkor i
 konsumentförhållanden, lagen konsumentförhållanden *eller* lagen
 (1984:292) om avtalsvillkor (1984:292) om avtalsvillkor
 mellan näringsidkare *eller* mellan näringsidkare, får inte ske
produktsäkerhetslagen enligt 12 § delgivningslagen
 (1988:1604), får inte ske enligt 12 § delgivningslagen (1970:428), om det inte finns
 § delgivningslagen (1970:428), om det inte finns
 anledning att anta att den sökta har avvikit eller på annat sätt håller sig undan.
 anledning att anta att den sökta har avvikit eller på annat sätt håller sig undan.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om mål som vid ikraftträdandet är anhängiga vid Marknadsdomstolen.

3 Förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160)

Härigenom förskrivs att 1 kap. 2 § och 7 kap. 11 § arbetsmiljölagen (1977:1160)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §²

Denna lag gäller, med den inskränkning som anges i 4 §, varje verksamhet i vilken arbetstagare utför arbete för arbetsgivares räkning. I fråga om fartygsarbete gäller lagen även när svenska fartyg används till sjöfart utanför Sveriges sjöterritorium.

I fråga om fartyg och fartygsarbete skall vad som sägs i denna lag om Arbetsmiljöverket i stället gälla Sjöfartsverket. Vad som sägs om en arbetsgivare i denna lag skall såvitt avser fartyg också gälla en redare, även då fartygsarbete utförs av någon annan än den som är anställd av redaren. Med redare likställs i denna lag den som i redarens ställe utövar ett avgörande inflytande över fartygets drift.

Om skyldigheter i vissa avseenden för andra än arbetsgivare och arbetstagare finns bestämmelser i 3 och 5 kap.

Om befälhavarens skyldigheter vid fartygsarbete finns bestämmelser i fartygssäkerhetslagen (2003:364).

I fråga om varor som är avsedda för konsumenter eller som kan antas komma att användas av konsumenter gäller också produktsäkerhetslagen (2004:000).

7 kap.

11 §³

Den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ kan, om det finns särskild risk från arbetsmiljösynpunkt, åläggas att lämna varningsinformation eller att återkalla en produkt. Därvid skall bestämmelserna i 7, 8 och 10–12 §§ produktsäkerhetslagen (1988:1604) tillämpas. Vad som där sägs om Marknadsdomstolen skall dock i stället avse Arbetsmiljöverket och vad som sägs om näringsidkare i stället avse den som har skyddsansvar

Den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ kan, om det finns särskild risk från arbetsmiljösynpunkt, åläggas att lämna varningsinformation eller att återkalla en produkt. Innehållet i ett sådant åläggande skall motsvara vad som anges i 14–18 §§ produktsäkerhetslagen (2004:000). Vad som där sägs om tillverkare skall dock i stället avse den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§.

¹ Lagen omtryckt 1991:677.

² Senaste lydelse 2003:364

³ Senaste lydelse 2000:764.

enligt 3 kap. 8–10 §§.

Åläggandet skall förenas med vite om det inte av särskilda skäl är
obehövt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

4 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 2 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

2 §

Sekretess gäller i ärende om arbetsskadeförsäkring eller delpensionsförsäkring för uppgift om enskilda affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Under samma förutsättning gäller sekretess för sådan uppgift i ärende enligt lagstiftning om arbetsmiljön, om reglering av arbetstid eller om arbetstillstånd för utlänning. Såvitt avser ärende enligt lagstiftning om arbetsmiljön kan regeringen för särskilt fall förordna om undantag från sekretessen i fråga om uppgift som nu har nämnts, om den finner det vara av vikt att uppgiften lämnas.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Sekretessen gäller inte vid tillsyn över produktsäkerheten hos varor som är avsedda för konsumenter eller kan antas komma att användas av konsumenter, om intresset av allmän kännedom om förhållande som rör risk för skada på person har sådan vikt att uppgiften bör lämnas ut.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

5 Förslag till lag om ändring i konsumenttjänstlagen (1985:716)

Härigenom föreskrivs att 5, 9, 15, 21 och 33 §§ konsumenttjänstlagen (1985:716) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Näringsidkaren skall särskilt iaktta att tjänsten inte utförs

1. i strid mot sådana författningsföreskrifter eller myndighetsbeslut som väsentligen syftar till att säkerställa att föremålet för tjänsten är tillförlitligt från säkerhetssynpunkt, eller

2. i strid mot förbud enligt 6 §
produktsäkerhetslagen (1988:1604) eller 17 §
marknadsföringslagen (1995:450).

2. i strid mot förbud enligt 27 §
produktsäkerhetslagen (2004:000) eller 17 §
marknadsföringslagen (1995:450).

9 §²

Tjänsten skall anses felaktig, om resultatet avviker från

1. vad konsumenten med hänsyn till 4 § har rätt att kräva, även om avvikelsen beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse,

2. sådana föreskrifter eller myndighetsbeslut som väsentligen syftar till att säkerställa att föremålet för tjänsten är tillförlitligt från säkerhetssynpunkt, eller

3. vad som därutöver får anses avtalat.

Tjänsten skall också anses felaktig, om den har utförts i strid mot förbud enligt 6 §
produktsäkerhetslagen (1988:1604) eller 17 §
marknadsföringslagen (1995:450) eller om näringsidkaren inte har utfört sådant tilläggsarbete som han är skyldig att utföra enligt 8 § tredje stycket.

Tjänsten skall också anses felaktig, om den har utförts i strid mot förbud enligt 27 §
produktsäkerhetslagen (2004:000) eller 17 §
marknadsföringslagen (1995:450) eller om näringsidkaren inte har utfört sådant tilläggsarbete som han är skyldig att utföra enligt 8 § tredje stycket.

15 §³

Avser tjänsten förvaring av en lös sak gäller i stället för vad som sägs i 9, 10 och 12–14 §§ att tjänsten skall anses felaktig, om förvaringen anordnas på ett sätt som avviker från

1. vad konsumenten med hänsyn till 4 § har rätt att kräva, även om avvikelsen beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse,

2. sådana författningsföreskrifter eller myndighetsbeslut som väsentligen syftar till att säkerställa att föremålet för tjänsten är tillförlitligt från säkerhetssynpunkt, eller

3. vad som därutöver får anses avtalat.

¹ Senaste lydelse 1995:455.

² Senaste lydelse 1995:455.

³ Senaste lydelse 1995:455.

Tjänsten skall också anses felaktig, om förvaringen anordnas i strid mot förbud enligt 6 § *produktsäkerhetslagen* (1988:1604) eller 17 § marknadsföringslagen (1995:450) eller på ett sätt som avviker från sådana uppgifter enligt 10 § som inte har rättats på ett tydligt sätt.

Tjänsten skall också anses felaktig, om förvaringen anordnas i strid mot förbud enligt 27 § *produktsäkerhetslagen* (2004:000) eller 17 § marknadsföringslagen (1995:450) eller på ett sätt som avviker från sådana uppgifter enligt 10 § som inte har rättats på ett tydligt sätt.

21 §⁴

Avhjälps inte felet enligt vad som sägs i 20 §, får konsumenten göra avdrag på priset.

Om syftet med tjänsten i huvudsak är förfelat och näringsidkaren insett eller bort inse detta, får konsumenten i stället häva avtalet. Detsamma gäller, om tjänsten har utförts i strid mot förbud enligt 6 § *produktsäkerhetslagen* (1988:1604) eller 17 § marknadsföringslagen (1995:450).

Har tjänsten utförts till en del och finns det starka skäl att anta att den inte kommer att fullföljas utan fel av väsentlig betydelse för konsumenten får denne häva avtalet beträffande återstående del. Är felet sådant att syftet med tjänsten i huvudsak är förfelat och näringsidkaren insett eller bort inse detta eller utförs tjänsten i strid mot förbud enligt 6 § *produktsäkerhetslagen* eller 17 § marknadsföringslagen, får konsumenten i stället häva avtalet i dess helhet.

Om det redan innan tjänsten har påbörjats finns starka skäl att anta att den inte kommer att utföras utan fel av väsentlig betydelse för konsumenten, får denne häva avtalet.

33 §⁵

Har någon som avses i 10 § första stycket 2 eller 3 uppsåtligen eller av vårdslöshet lämnat vilseledande uppgifter av betydelse för bedömningen av tjänstens beskaffenhet eller ändamålsenlighet och är tjänsten på grund därav felaktig enligt 10 § eller 15 § andra stycket, är han skyldig att ersätta konsumenten skada som denne därigenom tillfogas.

⁴ Senaste lydelse 1995:455.

⁵ Senaste lydelse 1995:455.

Har någon som avses i 10 § första stycket 2 eller 3 underlåtit att lämna säkerhetsinformation som han enligt 5 § *produktsäkerhetslagen (1988:1604)* har ålagts att lämna eller sådan information av betydelse för bedömningen av tjänstens beskaffenhet eller ändamålsenlighet som han enligt marknadsföringslagen (1995:450) har ålagts att lämna och kan underlåtenheten antas ha inverkat på avtalet om tjänsten, är han skyldig att ersätta konsumenten skada som denne därigenom tillfogas.

Skadeståndsskyldigheten enligt första eller andra stycket omfattar även ersättning för skada på föremålet för tjänsten eller på annan egendom som tillhör konsumenten eller någon medlem av hans hushåll.

Har någon som avses i 10 § första stycket 2 eller 3 underlåtit att lämna säkerhetsinformation som han enligt 27 § *produktsäkerhetslagen (2004:000)* har förelagts att lämna eller sådan information av betydelse för bedömningen av tjänstens beskaffenhet eller ändamålsenlighet som han enligt marknadsföringslagen (1995:450) har ålagts att lämna och kan underlåtenheten antas ha inverkat på avtalet om tjänsten, är han skyldig att ersätta konsumenten skada som denne därigenom tillfogas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

6 Förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220)

Härigenom föreskrivs att det i strålskyddslagen (1988:220) skall införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §

I fråga om varor och tjänster som är avsedda för konsumenter eller som kan antas komma att användas av konsumenter gäller också produktsäkerhetslagen (2004:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Lagen gäller inte sådan transport av brandfarliga eller explosiva varor som omfattas av lagen (1982:821) om transport av farligt gods.

I miljöbalken finns bestämmelser avsedda att förebygga andra skador än sådana som kan uppkomma genom brand eller explosion vid hantering av brandfarliga eller explosiva varor. Bestämmelser om skyldighet för arbetsgivare och arbetstagare att vidta skyddsåtgärder mot skador som kan uppkomma genom brand eller explosion vid hantering av brandfarliga eller explosiva varor finns i arbetsmiljölagen (1977:1160). I lagen (2003:778) om skydd mot olyckor finns bestämmelser om skyldighet för enskilda att vidta åtgärder för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Bestämmelser av betydelse för hanteringen av brandfarliga och explosiva varor finns också i miljöbalken, i form av bestämmelser avsedda att förebygga andra skador än sådana som kan uppkomma genom brand eller explosion vid hantering av dessa varor, – arbetsmiljölagen (1977:1160), i form av bestämmelser om skyldighet för arbetsgivare och arbetstagare att vidta skyddsåtgärder mot skador som kan uppkomma genom brand eller explosion vid hantering av dessa varor, – lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, i form av bestämmelser om skyldighet för enskilda att vidta åtgärder för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand, och – produktsäkerhetslagen (2004:000), i form av bestämmelser om sådana varor som är avsedda för konsumenter eller kan antas komma att användas av konsumenter.

I fråga om sprängning och användning av pyrotekniska varor finns bestämmelser i 2 kap. 20 § och 3 kap. 6 och 7 §§ ordningslagen (1993:1617).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

¹ Senaste lydelse 2003:785.

8 Förslag till lag om ändring i konsumentköplagen (1990:932)

Härigenom föreskrivs att 18 och 19 §§ konsumentköplagen (1990:932) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §¹

Varan är felaktig, om den

1. säljs i strid mot ett förbud enligt 6 § *produktsäkerhetslagen* (1988:1604) eller 17 § marknadsföringslagen (1995:450) eller mot ett annat försäljningsförbud som har meddelats i författning eller av en myndighet väsentligen i syfte att förebygga att den som använder varan drabbas av ohälsa eller olycksfall eller för att annars hindra användning av en vara som inte är tillförlitlig från säkerhetssynpunkt, eller

2. är så bristfällig att dess användning medför påtaglig fara för liv eller hälsa.

19 §²

Fel föreligger även om varan inte överensstämmer med sådana uppgifter om varans egenskaper eller användning som säljaren har lämnat vid marknadsföringen av varan eller annars före köpet.

Varan skall vidare anses felaktig, om den inte överensstämmer med sådana uppgifter om dess egenskaper eller användning som någon annan än säljaren, i tidigare säljled eller för säljarens räkning, har lämnat vid marknadsföringen av varan eller annars före köpet.

Första och andra styckena gäller inte, om säljaren visar att uppgifterna har rättats i tid på ett tydligt sätt eller att uppgifterna inte har inverkat på köpet. Andra stycket gäller inte heller, om säljaren visar att han varken kände till eller borde ha känt till uppgifterna.

Varan är felaktig också om säljaren har underlåtit att efter *åläggande* enligt *produktsäkerhetslagen* (1988:1604) lämna säkerhetsinformation om varan eller underlåtit att lämna sådan information om varans egenskaper

Varan är felaktig också om säljaren har underlåtit att efter *föreläggande* enligt *produktsäkerhetslagen* (2004:000) lämna säkerhetsinformation om varan eller underlåtit att lämna sådan information om varans egenskaper eller användning som

¹ Senaste lydelse 1995:456.

² Senaste lydelse 2002:587.

eller användning som han enligt marknadsföringslagen (1995:450) har ålagts att lämna. Detsamma gäller om åläggandet har meddelats varans tillverkare eller någon annan som i tidigare säljled tagit befattning med varan och säljaren har känt till eller borde ha känt till underlåtenheten att fullgöra åläggandet. En förutsättning för att varan skall anses felaktig enligt detta stycke är dock att underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet.

han enligt marknadsföringslagen (1995:450) har ålagts att lämna. Detsamma gäller om *föreläggandet* eller åläggandet har meddelats varans tillverkare eller någon annan som i tidigare säljled tagit befattning med varan och säljaren har känt till eller borde ha känt till underlåtenheten att fullgöra *föreläggandet* eller åläggandet. En förutsättning för att varan skall anses felaktig enligt detta stycke är dock att underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

9 Förslag till lag om ändring i läkemedelslagen (1992:859)

Härigenom föreskrivs i fråga om läkemedelslagen (1992:859)
dels att 11 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 3 a §, av följande
lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

*I fråga om läkemedel som är
avsedda för konsumenter eller som
kan antas komma att användas av
konsumenter gäller också
produktsäkerhetslagen
(2004:000).*

11 §

Läkemedelsverket får ålägga den som fått ett läkemedel godkänt att
återkalla läkemedlet från dem som innehar det

1. om det behövs för att förebygga skada,
2. om läkemedlet inte är verksamt för sitt ändamål,
3. om det inte är av god kvalitet, eller
4. om väsentliga krav i samband med tillverkning eller import inte

uppfylls.

Återkallelse har den innebörd
som följer av 8 § andra stycket
produktsäkerhetslagen
(1988:1604).

Återkallelse har den innebörd
som följer av 16 § första stycket
produktsäkerhetslagen
(2004:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1326) om personlig skyddsutrustning för privat bruk

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:1326) om personlig skyddsutrustning för privat bruk

dels att 10–12 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 1, 8 och 9 §§ och rubriken närmast framför 9 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreskrifterna i denna lag meddelas till uppfyllande av Sveriges förpliktelser enligt avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Produktsäkerhetslagen (1988:1604) skall tillämpas på sådana varor som omfattas av denna lag.

Detta gäller även om varorna uppfyller sådana krav som har föreskrivits med stöd av 4 §.

Straffbestämmelser m.m.

9 §

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot 4 § skall dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Föreslagen lydelse

1 §

Genom lagen genomförs rådets direktiv 89/686/EEG av den 21 december 1989 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om personlig skyddsutrustning.¹

8 §

Produktsäkerhetslagen (2004:000) skall tillämpas i fråga om sådana varor som omfattas av denna lag.

Sanktionsavgifter

9 §

En näringsidkare skall åläggas att betala en sanktionsavgift, om näringsidkaren eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot 4 §.

I fråga om sanktionsavgift enligt första stycket tillämpas 37 § andra stycket och 38–43 §§ produktsäkerhetslagen (2004:000).

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.
 2. De äldre bestämmelserna i 8 § gäller fortfarande när det är fråga om varor som har tillhandahållits före ikraftträdandet.
 3. Mål som vid ikraftträdandet är anhängigt vid domstol och som inte gäller ansvar eller förverkande prövas enligt äldre bestämmelser.

¹EGT L 399, 30.12.1989, s. 18–38 (Celex 31989L0686).

11 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1327) om leksakers säkerhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:1327) om leksakers säkerhet

dels att 9–11 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 1, 7 och 8 §§ och rubriken närmast framför 8 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Föreskrifterna i denna lag meddelas till uppfyllande av Sveriges förpliktelser enligt avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

1 §

Genom lagen genomförs rådets direktiv 88/378/EEG av den 3 maj 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om leksakers säkerhet.¹

Produktsäkerhetslagen (1988:1604) skall tillämpas på leksaker som kan medföra risk för personskada.

Detta gäller även om varorna uppfyller sådana krav som har föreskrivits med stöd av 3 §.

7 §

Produktsäkerhetslagen (2004:000) skall tillämpas i fråga om leksaker som omfattas av denna lag.

Straffbestämmelser m.m.

8 §

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot 3 § skall dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Sanktionsavgifter

8 §

En näringsidkare skall åläggas att betala en sanktionsavgift, om näringsidkaren eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot 3 §.

I fråga om sanktionsavgift enligt första stycket tillämpas 37 § andra stycket och 38–43 §§ produktsäkerhetslagen (2004:000).

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

2. De äldre bestämmelserna i 7 § gäller fortfarande när det är fråga om varor som har tillhandahållits före ikraftträdandet.

3. Mål som vid ikraftträdandet är anhängigt vid domstol och som inte gäller ansvar eller förverkande prövas enligt äldre bestämmelser.

¹ EGT L 187, 16.7.1988, s. 1–13 (Celex L31988L0378).

12 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer

dels att 1 och 3 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen närmast före 1 § skall införas en ny rubrik som lyder ”Inledande bestämmelser”,

dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 4–7 §§, samt närmast före 4–7 §§ nya rubriker med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Föreskrifterna i denna lag meddelas till uppfyllande av Sveriges förpliktelser enligt avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

1 §

Genom lagen genomförs rådets direktiv 87/357/EEG av den 25 juni 1987 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om produkter som, på grund av sina yttre egenskaper, kan förväxlas med andra produkter och härigenom utgöra en risk för konsumenters hälsa och säkerhet.¹

Produktsäkerhetslagen (1988:1604) skall, med det tillägg som görs i andra stycket, tillämpas på livsmedelsimitationer som kan medföra risk för personskada.

3 §

Produktsäkerhetslagen (2004:000) skall tillämpas i fråga om livsmedelsimitationer.

Om en näringsidkare har tillverkat eller importerat en livsmedelsimitation som innebär särskild risk för personskada, kan Marknadsdomstolen förbjuda honom att fortsätta med det. Förbudet får även avse en annan liknande vara med samma skaderisk.

Förbud

4 §

En näringsidkare får inte marknadsföra, tillverka eller importera farliga livsmedelsimitationer.

Vid bedömningen av om en livsmedelsimitation är farlig skall

¹ EGT L 192, 11.7.1987, s. 49–50 (Celex 31987L0357).

8, 9 och 12 §§
 produktsäkerhetslagen (2004:000)
 tillämpas.

Tillsyn

5 §

Tillsyn över efterlevnaden av lagen utövas av Konsumentverket.

Konsumentverket får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna lag skall efterlevas.

Ett sådant föreläggande eller förbud skall förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Sanktionsavgifter

6 §

En näringsidkare skall åläggas att betala en sanktionsavgift, om näringsidkaren eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot 4 §.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för en överträdelse av ett förbud eller en underlåtelse att följa ett föreläggande som har meddelats vid vite enligt denna lag.

I övrigt skall i fråga om sanktionsavgift bestämmelserna i 37 § andra stycket och 39–43 §§ produktsäkerhetslagen (2004:000) tillämpas.

Överklagande

7 §

Konsumentverkets beslut i enskilda fall enligt 5 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Tillsynsmyndigheten får bestämma att dess beslut enligt 5 § skall gälla omedelbart.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om livsmedelsimitationer som har marknadsförts, tillverkats eller importerats före ikraftträdandet.
3. Mål som vid ikraftträdandet är anhängigt vid domstol prövas enligt äldre bestämmelser.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:584) om medicintekniska produkter

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1993:584) om medicintekniska produkter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller allmänna bestämmelser om medicintekniska produkter. För vissa sådana produkter finns härutöver bestämmelser i annan lagstiftning.

I fråga om medicintekniska produkter som är avsedda för konsumenter eller som kan antas komma att användas av konsumenter gäller också produktsäkerhetslagen (2004:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar att det närmast före rubriken "Säkerhets- och miljökrav" skall införas en ny paragraf, 1 a §, och att det närmast före rubriken "Överklagande" skall införas en ny paragraf, 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Bestämmelser som gäller de produkter som omfattas av denna lag finns även i produktsäkerhetslagen (2004:000).

6 a §

Den som ansvarar för att väsentliga säkerhets- och miljökrav är uppfyllda skall åläggas att betala en sanktionsavgift, om denne är näringsidkare och uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot 2 eller 3 § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för en överträdelse av ett förbud eller en underlåtelse att följa ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt skall i fråga om sanktionsavgift bestämmelserna i 37 § andra stycket och 39–43 §§ produktsäkerhetslagen (2004:000) tillämpas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.
 2. Sanktionsavgift enligt 6 a § får inte dömas ut för överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

15 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1707) om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1998:1707) om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

I fråga om bullerkrav för mobila maskiner finns också särskilda föreskrifter i andra författningar.

I fråga om mobila maskiner som är avsedda för konsumenter eller kan antas komma att användas av konsumenter gäller också produktsäkerhetslagen (2004:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

16 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (2001:558) om vägtrafikregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §¹

Bestämmelserna i 12 § gäller inte i fråga om

1. fordon som används uteslutande inom inhägnade järnvägs- eller industriområden eller inom inhägnade tävlingsområden eller andra liknande inhägnade områden,

2. släpvagnar som dras av traktorer, motorredskap klass II eller sådana tunga terrängvagnar som är konstruerade för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen, om fordonen i det enskilda fallet används endast på motsvarande sätt som en jordbrukstraktor enligt fordonsskattelagen (1988:327),

3. fordon som brukas kortaste lämpliga väg till eller från ett besiktningorgan enligt 4 kap. 2 § fordonslagen (2002:574) för registreringsbesiktning eller, i fråga om fordon som har förts in i Sverige för testkörning enligt 23 § första stycket 4, för kontrollbesiktning,

4. fordon som provkörs vid besiktning eller inspektion av polisman eller sådan besiktningstekniker, bilinspektör eller tekniker som avses i fordonslagen i den utsträckning som behövs för att förrättningen skall kunna genomföras,

5. fordon som provkörs av den som Vägverket särskilt förordnat att utföra haveriundersökning, att utöva tillsyn enligt *produksäkerhetslagen (1988:1604)* eller att handlägga ett ärende,

5. fordon som provkörs av den som Vägverket särskilt förordnat att utföra haveriundersökning, att utöva tillsyn enligt *produksäkerhetslagen (2004:000)* eller att handlägga ett ärende,

6. ombyggda eller amatörbyggda fordon som provkörs inför en registreringsbesiktning av den som Vägverket särskilt förordnat att utföra sådan provkörning, eller

7. fordon som brukas med stöd av saluvagnslicens enligt 18 §.

I fall som avses i första stycket 3 skall handlingar som visar avtalad tid hos besiktningorganet medföras och på tillsägelse visas upp för en polisman eller en bilinspektör.

Finner polisman anledning att anta att fordon som han anträffar i trafik inte är i föreskrivet skick tillämpas första stycket 4 på motsvarande sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

¹ Senaste lydelse 2002:806.

17 Förslag till lag om ändring i fordonslagen (2002:574)

Härigenom föreskrivs i fråga om fordonslagen (2002:574)
dels att 3 kap. 4 § skall ha följande lydelse,
dels att det närmast före rubriken ”Definitioner” i 1 kap. skall införas
en ny paragraf, 1 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 a §

*I fråga om fordon som är
avsedda för konsumenter eller som
kan antas komma att användas av
konsumenter gäller också
produktsäkerhetslagen
(2004:000).*

3 kap.

4 §

Den som utför sådan kontroll
eller prövning som avses i 3 §
första stycket får i samband
därmed provköra ett fordon.
Detsamma gäller den som
Vägverket särskilt har förordnat att
utföra haveriundersökningar eller
utöva tillsyn enligt
*produktsäkerhetslagen
(1988:1604).*

Den som utför sådan kontroll
eller prövning som avses i 3 §
första stycket får i samband
därmed provköra ett fordon.
Detsamma gäller den som
Vägverket särskilt har förordnat att
utföra haveriundersökningar eller
utöva tillsyn enligt
*produktsäkerhetslagen
(2004:000).*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

18 Förslag till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364)

Härigenom förskrivs att 6 kap. 12 § fartygssäkerhetslagen (2003:364) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

12 §

Gentemot befälhavaren eller den som har skyddsansvar på fartyg enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) får en myndighet som avses i 7 § meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om fartygsarbete i dessa lagar eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av dem skall efterlevas.

I ett föreläggande mot den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ arbetsmiljölagen får han eller hon också åläggas att lämna varningsinformation eller att återkalla en produkt. *Därvid skall bestämmelserna i 7, 8 och 10–12 §§ produktsäkerhetslagen (1988:1604) tillämpas.* Vad som sägs där om *Marknadsdomstolen* skall dock i stället avse *Sjöfartsverket* och vad som sägs om *näringsidkare* i stället avse den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ arbetsmiljölagen.

I ett föreläggande mot den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ arbetsmiljölagen får han eller hon också åläggas att lämna varningsinformation eller att återkalla en produkt. *Innehållet i ett sådant föreläggande skall motsvara vad som anges i 14–18 §§ produktsäkerhetslagen (2004:000).* Vad som sägs där om *tillverkare* skall dock i stället avse den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ arbetsmiljölagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.